

Bryggen i Bergen, 31.01-19

Innspill til ny Stortingsmelding om kulturminnepolitikken fra Stiftelsen Bryggen

Vi viser til invitasjonen om å komme med innspill til kulturminnepolitikken i den kommende stortingsmelding. Stiftelsen Bryggen målbærer og fremmer også andre synspunkter gjennom innspill via Norges Verdensarv og Bryggen Verdensarvråd. Stiftelsen Bryggen er glad for initiativet og håper arbeidet vil bidra til en vitalisering av kulturminnepolitikken.

Stiftelsen Bryggen er en ideell stiftelse (stiftet 1962) med hovedformål om å ivareta Bryggen som fredet kulturminne og Verdensarvsted. Stiftelsen eier nærmere 70% av Bryggens arealer og vedlikeholder, sikrer og istandsetter bygningsmassen samt driver i tillegg formidling av bygningshistorie og løfter frem Bryggen som verdensarv. Stiftelsen praktiserer vern gjennom bruk og er blant de største antikvarfaglige kompetansemiljøene innen tømrerfaget nasjonalt, med 18 ansatte. Hoveddelen av vårt faglige arbeid foregår i dag som en del av «Prosjekt Bryggen» i regi av Riksantikvaren. Å istandsette og sikre bygninger på Bryggen der tilstandsgraden er kritisk lav står sentralt. I tillegg har Stiftelsens medarbeidere i noen grad vært benyttet som rådgivere for istandsetting av kulturminner lokalt.

Som en ideell privat stiftelse som både er eier og sentral aktør i arbeidet med å sikre verdensarven ved praktisk istandsetting vil vi fremlegge noen synspunkter på et spesifikt politikkområde vi mener bør prioriteres fremover. Stiftelsen Bryggen mener at viktige føringer vedr kulturminnepolitikk ble løftet frem i

St.meld 35 (2012-13). «*Framtid med fotfeste*», der presiseringen av verdensarvstedene som «fyrtårn» for å sikre beste praksis er understreket. Vår forståelse av «fyrtårnrollen» er at bygningsmassens faktiske tilstand samt de universelle unike verdier de representerer skal sikres og utvikles samt at aktører på verdensarvstedene skal fungere som spydspisser innen formidling- og innen opplæring. Vi ser et klart forbedringspotensial på disse punkter.

Stiftelsen Bryggen har de senere årene erfart at det viktige og gode langsiktige istandsettingsarbeidet som skjer innen Prosjekt Bryggen har blitt skjært ned, særlig som en følge av mindre tilgjengelige midler - ved at nye kulturminner har kommet til på Verdensarvlisten nasjonalt.

I tidsrommet etter 2012/13 er det blitt investert betydelige offentlige midler på (om)bygging av nye Verdensarvsentre og det har blitt prioritert opprettelse av lokale Verdensarvkoordinatorer og etablert Verdensarvråd. Selv om ambisjonene i dette arbeidet har vært gode finner Stiftelsen Bryggen det svært bekymringsfullt at pottene til praktiske sikringstiltak og istandsetting av de vernede objektene krymper. Stiftelsen mener det fremover er viktig å sikre en bærekraftig balanse med avklart rollefordeling - offentlig forvaltning/offentlig eie og privat eierskap. Reduserer man både virkemidlene og eiers råderett og medbestemmelse vil forankringen åpenbart kunne svekkes.

Stiftelsen Bryggen som istandsetter og med mange tradisjonshåndverkere er en viktig aktør i å sikre den immaterielle kulturarven for landsdelen Vestlandet innen tømring- og snekkerfaget. Stiftelsen nærer bekymring for en svekket rekruttering til tømring- og snekkerfaget innen tradisjonshåndverk, parallelt med at behovene for istandsetting av vernede og verneverdige hus ekspanderer sterkt. Fremover mener vi det er sentralt å sørge for at rekrutteringsarbeidet styrkes, bl.a. gjennom at man opprettholder og stimulerer et utvalg faglige sterke miljøer regionalt – og med praktisk innretting i arbeidet, godt forankret i velfungerende strukturer og lokalt anerkjent. Her minner vi om de forpliktelser Norge har tatt gjennom ratifisering av Faro-konvensjonen (2005).

Stiftelsen Bryggen fungerer som en «node» og har et mangeårig solid samarbeid mot museene, mot kulturvernmyndigheter og mot andre kompetansemiljøer. Vi avholder opplæringskurs og samarbeider med læreinstitusjoner, bl.a. Fagskolen i Hordaland, innen opplæring i tømring- og snekkerfaget. For å kunne bidra til å styrke kompetansen er Stiftelsen Bryggen

villig til å utvikle rollen som regionalt tradisjonshåndverkssenter for tømring- og snekkerfaget. Vi anmoder departementene som en del av kulturminnepolitikken å se på praktiske virkemidler som gjør det attraktivt å sikre denne delen av kulturarven. Stiftelsen Bryggen peker her på nødvendigheten av tverrsektorielt samarbeid i skjæringsfeltet mellom minst tre departement; Klima- og Miljødepartementet som hovedaktør i Verdensarvpolitikken, Kunnskaps- og Utdanningsdepartementet innen fagopplæringen samt Kulturdepartementet innen formidlingsarbeid av bl.a. immateriell kulturarv.

Vi fremhever således et behov for god dialog mellom ulike departement, men også samspillet mellom ulike forvaltningsnivå (lokal, regional, nasjonal) fremstår sentralt. De strukturendringer som nå skjer vedr oppgavefordeling og ansvarsområder, kan gi et moment til ny innretning, nye muligheter.

Stiftelsen Bryggen vil således benytte anledning å peke på mulighetene av å bygge på og utvikle eksisterende bygningsmiljø på Bryggen, der f.eks. enda mer fremvisning av praktisk tømringarbeid, gjenoppbygging av brente bygninger samt tilrettelegging for kompetansegivende opplæringstilbud kan gå hånd i hånd.

Stiftelsen Bryggen ønsker Departementet lykke til med St.meldingen – dersom ønskelig stiller vi oss til rådighet for nærmere presiseringer.

Med vennlig hilsen

Bernt-Håvard Øyen/s/

Direktør, Stiftelsen Bryggen